

transitie-instrument 10
Hoe zet je een Open Space Evenement op?

Als je een controlefreak bent, dan zal het organiseren van een Open Space Evenement (OSE) je zeker niet liggen. Je moet er namelijk heel veel vertrouwen in hebben dat het proces goed zal verlopen. Toch heb ik nog nooit gehoord van een OSE dat niet goed liep. Open Space is een krachtig instrument om grote groepen mensen met elkaar in discussie te brengen om bepaalde kwesties of vragen te onderzoeken. Het is geschikt voor groepen van 10 tot 1000 mensen. Open Space heeft vier regels en één wet (de wet van de twee voeten).

De **Vier Regels** zijn:

1. De mensen die komen zijn de juiste mensen.
2. Wat er gebeurt, is het enige dat er had kunnen gebeuren.
3. Het moment van aanvang is altijd het juiste moment.
4. Als 't klaar is, is het klaar.

De **Wet van de Twee Voeten** zegt:

"Als mensen gedurende de bijeenkomst merken dat zij in een situatie niets leren of bijdragen, dan moeten zij hun twee voeten gebruiken om zich naar een meer productieve plek te verplaatsen."

De sleutel tot een succesvolle OSE is de centrale vraag, die meestal tevens de titel van het evenement is. Deze legt de basis voor wat er die dag besproken gaat worden. Een aantal voorbeelden van Totnes:

- Hoe zal Totnes zich voeden na het tijdperk van goedkope olie?
- Stroom in Totnes voorbij de Goedkope Olie ...
- De economische heropleving van Totnes – hoe kunnen we een duurzame, rechtvaardige en gezonde economie opbouwen in Totnes?

Je kunt er voor kiezen om specifieke mensen uit te nodigen of je kunt het open houden voor wie er op komt dagen. Je locatie moet groot genoeg zijn om alle aanwezigen in een grote cirkel te kunnen laten zitten. Je hebt muren nodig waar je dingen op kunt plakken en genoeg andere ruimte(s) waar je in subgroepjes verder kunt praten.

Wanneer de mensen aankomen, nemen ze plaats in de cirkel en zodra iedereen er is, begint het evenement. In het midden van de cirkel ligt een stapel A4-tjes en pennen; op de muur hangt een leeg uurrooster met op de ene as de tijden van de verschillende sessies en op de andere de verschillende werkruimtes (zie figuur)

	1 tafel bij het raam	2 waar de bloemen op staan	3 zijkamer	4 kamer boven	5 eetkamer
10u - 11u30					
11u30 - 13u					
14u - 15u30					

Een voorbeeld van een Open Space open agenda

Elk vierkant op het rooster heeft de grootte van een A4. Leg om te beginnen de OSE regels uit: de enige voorwaarde voor het voorstellen van een vraag is dat je zelf de discussie daarover leidt, er notities van maakt voor degenen die er niet bij kunnen zijn, de naam van het onderwerp op een A4 schrijft en dat op het rooster hangt. Dan zeg je: "Start!" Dit is het meest zenuwslopende deel: de eerste keer kan het je behoorlijk naar de keel grijpen, want je weet niet of er überhaupt iemand naar voren zal komen. Maar als het eerste schaap over de dam is, is er vaak geen houden meer aan.

Wat volgt is een tien minuten durende wirwar van mensen die vragen voorstellen en ze opplakken. Het is goed mogelijk dat je met meer onderwerpen eindigt dan er sessies gepland zijn. In dat geval kan je soms meerdere onderwerpen onder één noemer brengen, zoals bijvoorbeeld diverse aspecten van het opwekken van energie voor de gemeenschap, die dan tegelijk in een sessie behandeld kunnen worden. Wanneer de agenda vol is, geef je de mensen een paar minuten de tijd om te kijken waar ze bij willen zijn. Vervolgens geef je met een bel of iets dergelijks aan dat het tijd is voor de eerste sessie.

In theorie organiseert de dag zich hierna vanzelf. Elke werkruimte moet genoeg flip-over papier en pennen hebben. Luid aan het einde van elke sessie de bel om aan te geven dat deze afgelopen is, verzamel vervolgens alle gemaakte notities en plak ze op een hiervoor bestemd deel van de muur dat je 'Marktplaats' hebt genoemd. Het kan ook handig zijn om iemand te hebben die de notities meteen intypt, wanneer je 'live' op het internet verslag doet over de voortgang van het evenement of wanneer je na afloop niet met een hele stapel typewerk wilt zitten. Net zoals de afwas, ziet een stapel uit te typen flip-overs er de volgende dag een stuk afschrikwekkender uit.

Maak duidelijk wanneer elke sessie begint en herinner de mensen aan de Wet van de Twee Voeten. Vanaf dat moment loopt het OSE vanzelf. Laat aan het einde zo'n 30 à 40 minuten vrij voor een rondje, waarin de aanwezigen kunnen reflecteren over het evenement en het proces, maar niet over de besproken kwesties. In het boek *Open Space Technology* van Harrison Owen staan manieren om Open Space Evenementen van twee of drie dagen te organiseren, waarin mensen na afloop met de volledige notulen naar huis gaan, maar een evenement van een dergelijke omvang is geschikter voor bedrijven dan voor Transitie Initiatieven, aangezien het lastig is om mensen in de gemeenschap te vinden die zomaar drie dagen beschikbaar kunnen zijn.

Het is verbazingwekkend makkelijk om een Open Space te runnen, terwijl het een ongelooflijk krachtige manier is om thema's te verkennen. Die kracht zit hem in de manier waarop Open Space mensen aantrekt die echt gepassioneerd zijn over een bepaald onderwerp. Voor je eerste OSE kan het nuttig zijn om je te laten ondersteunen door iemand met ervaring, maar wanneer je eenmaal een succesvolle Open Space achter de rug hebt, zul je versteld staan hoe simpel het is!

Een goede korte film over het runnen van een Open Space, gebaseerd op de Openingsvergadering van het Transitie Netwerk (Inaugural Meeting of the Transition Network) vind je op www.youtube.com/watch?v=Ux_LFjFeCvg. Het beste boek over dit onderwerp is: Harrison Owen, *Open Space Technology: a user's guide*, Berrett Koehler Books (1993).